

FAGFORBUNDET

Yrkeseksjonsleder/styresamling i Yrkesseksjon kontor og administrasjon i Vennesla

- Fag- og yrkesopplæring: nytt om fagbrev
- Fagskole
- Verving: «Å dreie ei stor skute: veien mot økt rekruttering av yngre arbeidstakere med høyere utdanning i Fagforbundet»
- Tilbud til de som har universitetsutdanning

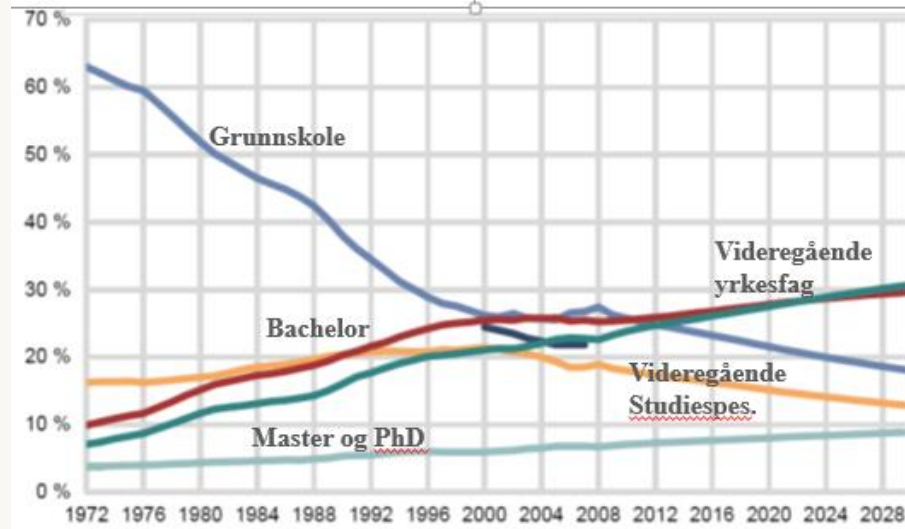
13. desember 2018

Martin Raaen Eidissen

Rådgiver Yrkesseksjon kontor og administrasjon nasjonalt

Fag- og yrkesopplæring generelt

Kilde: SSB

FAGFORBUNDET

Vi trenger flere fagarbeidere | Jan Tore Sanner

Fordommene som yrkesfagelever beskriver på Si ;D, er både tankevekkende og skremmende.

Si ;D

La det ikke være tvil, regjeringen mener at et fagbrev er like viktig for Norge som en mastergrad.

Kilde: Aftenposten februar 2018

Vi skal ikke ha rådgivere som sier at du har for gode karakterer til å velge yrkesfag, slik eleven [Sven Emil Janson \(17\)](#) forteller.

FAGFORBUNDET

Fag- og yrkesopplæring generelt

- Litt under halvparten av elevene velger yrkesfag
- 2+2-modellen
- Siste to år er avhengig av læreplass
- Fagprøve
- Andre ordninger
  - › Fagbrev på jobb
  - › Praktiskandidat

SRY og faglig råd

- Samarbeidsrådet for yrkesopplæringen (SRY) er overordnet organ (May-Britt Sundal, leder i Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst nasjonalt er medlem. Trude Tinnlund i LO er leder)
- Faglig råd er det formelle nasjonale organet for trepartssamarbeidet knyttet til det enkelte utdanningsprogram.
- Yrkesseksjon kontor og administrasjon er med i ledelsen i to av rådene:
  - Faglig råd for IKT og mediaproduksjon (Christian Danielsen)
  - Faglig råd for salg, service og reiseliv (Martin Raaen Eidissen)
- Hjemlet i opplæringslova § 12-2 og ILO-konvensjon nr. 142 om yrkesrettlegg og yrkesopplæring fra 1975.

Mandat faglig råd

- Mandatet er styrket i perioden 2017-2021
- Faglig råd skal ha «avgjørende innflytelse» på det faglige innholdet i læreplaner på Vg3
- Myndighetene skal legge særlig stor vekt på de faglige rådets forslag til endringer i fagsammensetningen på Vg3
- De faglige rådene skal identifisere behov i arbeidslivet for kvalifiserte fagarbeidere, og foreslå løsninger som kan bidra til å heve kvaliteten på opplæringen og inntaket av lærlinger
- Stort gjennomslag i praksis

Faglig råd for salg, service og reiseliv (FRSSR)

Om FRSSR:

- Konstituert 24.10.2018
- 16 medlemmer + 15 varamedlemmer
- Oppnevningsperiode: 24.10.2018 til høsten 2021
- Arbeidsutvalg:
  - Leder: Anne Røvik Hegdahl (Virke)
  - Nestleder: Martin Raaen Eidissen (Fagforbundet)
  - Medlem: Solveig Eldegard (Utdanningsforbundet)

Fokus framover:

- I forkant av opprettelsen av FRSSR ble det nedsatt en midlertidig gruppe for utdanningsprogrammet med arbeidstittelen salg, service og reiseliv. Rådgiver Christian Danielsen var én av 11 medlemmer her.
- Arbeid med nye læreplaner på yrkesfag 2018-2020. Det er i den forbindelse opprettet egne læreplangrupper for hvert fag på Vg1, Vg2 og Vg3 for å ivareta dette arbeidet. Hvert faglig råd er representert med en kontaktperson i de respektive læreplangruppene for å sikre at det sentrale innholdet i læreplanene blir ivarettatt.
- Vg1-læreplangruppene startet arbeidet 15. oktober 2018, mens læreplangruppene for Vg2 og Vg3 starter sitt arbeid i mars 2019. Udir vil offentliggjøre læreplangruppene på Vg2 og Vg3 i starten av desember 2018. Den nye yrkesfaglige tilbudsstrukturen skal gjelde fra skoleåret 2020-2021, og nye læreplaner innføres for Vg1 høsten 2020.

FAGFORBUNDET

Fagskolene

- Norges eldste utdanningsinstitusjon etter grunnskolen og videregående: første opprettet i 1757
- I dag: Omtrent 18 000 studenter
- Opptaksgrunnlag: fagbrev eller realkompetanse
- Behov for flere fagarbeidere – her også fagskoleutdannede

- Fagskolesektoren – dårlig samordnet og uoversiktlig
- Nasjonale fagutvalg = nasjonale fagråd

FAGFORBUNDET

Fagskolene

NUS-fagområde og betegnelse på utvalg:

- NUS-1: Humanistiske og estetiske fag – «Forum for Kunstfaglig Utdanning (kunstskoler og kunstfagskoler)
- NUS-2: Lærerutdanninger og utdanninger innen pedagogikk – **Ingen utvalg i dag**
- NUS-3: Samfunnsfag og juridiske fag – **Ingen utvalg i dag**
- NUS-4: Økonomiske og administrative fag – **Ingen utvalg i dag**
- NUS-5: Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag – «NUTF - Nasjonalt utvalg for teknisk fagskoleutdanning»
- NUS-6: Helse-, sosial- og idrettsfag – «NUFHO – Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag»
- NUS-7: Primærnæringsfag – «NUGF – Nasjonalt utvalg for grønn fagskoleutdanning»
- NUS-8: Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag – «NUMF – Nasjonalt utvalg for maritime fagskoleutdanninger»

FAGFORBUNDET

Fagskolene

- Fra nasjonale fagutvalg til nasjonale fagråd
- Stor grad av selvstendighet, men underlagt og rapporterer til Nasjonalt fagskoleråd
- Søkt om støtte til felles sekretariat – fått mindre enn vi mener vi behøver

- **Konklusjon:**
- Stort behov for flere fagarbeidere og fagskoleutdannede!
  - For å gjøre utdanningene bedre og mer attraktive for studenter må sektoren samordnes bedre

Fagskolearbeidet

Om Fagskolearbeidet i 2018:

- Dialog med Arvid Ellingsen i LO om signalene derfra underveis.
- Nasjonalt Fagskoleråd har jobbet med å revidere sitt mandat. I den forbindelse har jeg og to andre i en arbeidsgruppe på fagskoler nasjonalt samarbeidet om innspill til deres mandat, fått dette returnert mer eller mindre likt som før våre innspill, for så å komme med mer eller mindre samme innspill tilbake igjen
- Statsbudsjettet 2019: søkt om 5 millioner, men fikk kun 3 mill. til felles sekretariat for nasjonale fagråd.
- Kontrabeskjed fra Nasjonalt Fagskoleråd: de 3 millionene til det felles sekretariatet for nasjonale fagråd er *egentlig* midler til felles sekretariat for Nasjonalt Fagskoleråd – de nasjonale fagrådene har ikke fått noe
- Arvid Ellingsen oppgir at det nok er mulig for de nasjonale fagrådene å likevel disponere over sekretariatet i praksis, men her er det altså fortsatt noe uavklart.

Planer for 2019:

- Opprettelse av nasjonalt fagråd for økonomiske og administrative fag.
  - Følge opp dette arbeidet internt og overfor Ellingsen i LO

FAGFORBUNDET

Å dreie ei stor skute

Veien mot økt organisering av yngre arbeidstakere med høyere utdanning i Fagforbundet

UiO : Universitetet i Oslo

Martin Raaen Eidissen

Rådgiver Yrkesseksjon kontor og administrasjon nasjonalt

E-post: martin.eidissen@fagforbundet.no

Hvorfor dette prosjektet?

- Andelen arbeidstakere med høyere utdanning har økt jevnt i mange år
  - Utviklingen gjenspeiles ikke i Fagforbundet:
    - Høy gjennomsnittsalder – ca. 57% over 50 år (2017).
    - Ca. 88% av medlemmene enten uten formell kompetanse eller fagarbeidere (2015)
  - Organisasjonsgrad høgskole/universitetsutdanning:
    - Offentlig sektor: 87%   Privat sektor: 58%
  - Organisasjonsgrad VGO nivå 2 (fullført vgo):
    - Offentlig sektor: 78%   Privat sektor: 39%
- (Kristine Nergaard, FAFO, 2016)
- Kun litt over 5000 studentmedlemmer

Hvorfor dette prosjektet?

- › Fagforbundet har ikke tradisjonelt hatt fokus på å organisere arbeidstakere med høyere utdanning
- › Ca. 12 % av medlemmene hadde i 2015 høyere utdanning

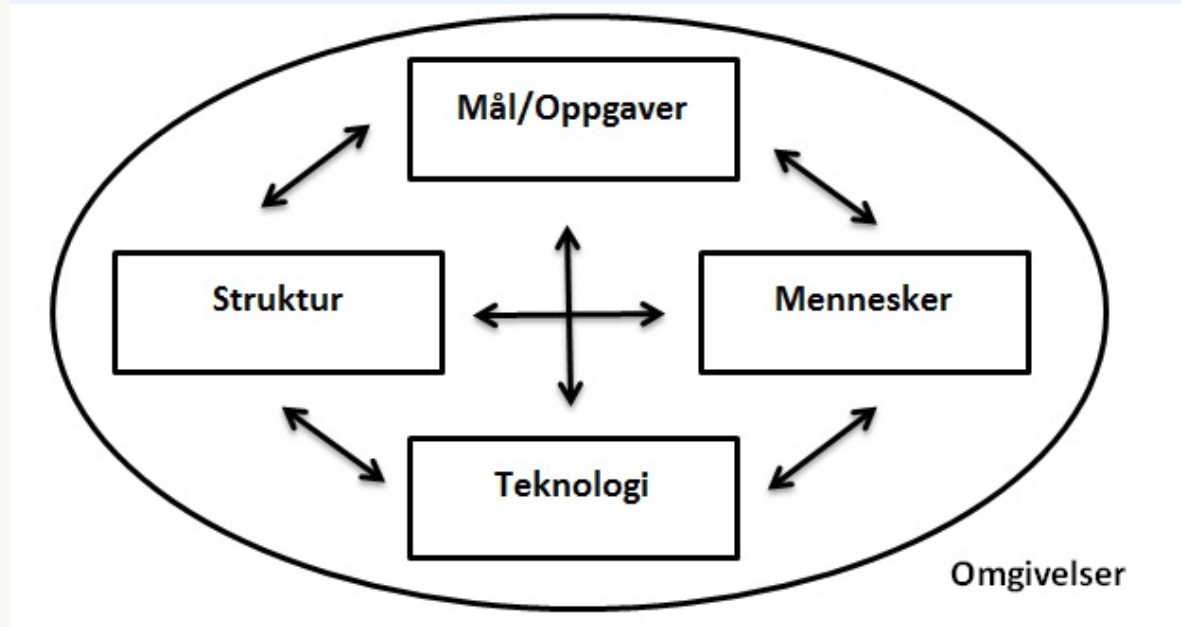

Problemstilling

«Hvilke organisasjonsinterne faktorer påvirker realiseringa av Fagforbundets og Seksjon kontor og administrasjons mål om å organisere flere yngre arbeidstakere med høyere utdanning?»

Analyse

Basert på Lyngdal (1989)

1. Mål/Oppgaver

En god strategi

- Tydelig, uttalt og kommuniserbar
- Enkel og forståelig
- Tydelige mål og virkemidler

Fagforbundets og SKAs strategidokumenter

- Lite tydelige på verving av yngre arbeidstakere med høyere utdanning
- Ikke uttalte nok rundt verving av denne gruppa
- Få konkrete mål og virkemidler
- Skaper utfordringer for realisering av målet

Sitater

«Vi har jo bare generelle mål. Så hvis vi hadde delt opp, at det ble litt mer konkret.»

«Vi synes at vi jobber mye og gjør mye, og får beskjed om å gjøre dét og dét, uten at det står noen kakeoppskrift på hvordan kaka skal se ut på slutten.»

Strategidokumentene

- Bør kommuniseres bedre
- Bli mer tydelige og uttalt
- Gi konkrete retningslinjer for de tillitsvalgtes arbeid

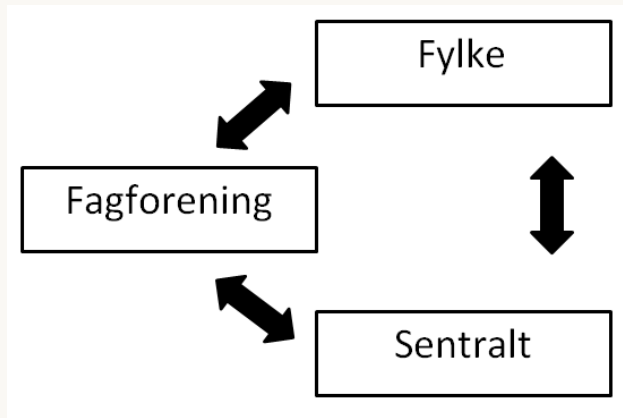
2. Struktur

Lite kapasitet → flere ledd → forenkling?

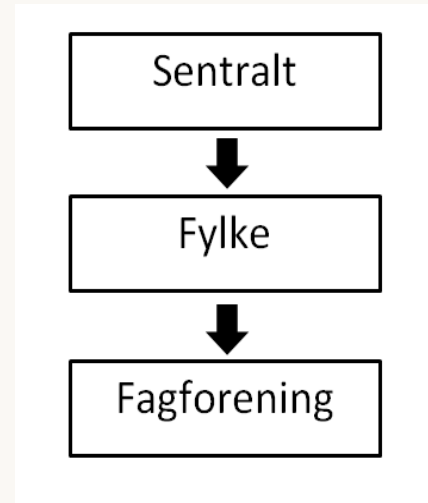
Hierarkisk organisering vs. selvstendighet

Fagforeningsnivå vil ikke stå for både planlegging og gjennomføring av tiltak

?

- Hvem har ansvar og autoritet til å ta initiativ?
- Hvem kan be om ressurser fra hvem?

Verving av studenter

- Verves ikke på arbeidsplassen
- Hvem har ansvar?
- Hvem skal verve?

= Utydelig ansvarsfordeling mellom nivåer og innenfor nivåene

Ungdomstillitsvalgte

- Kan stå litt aleine
  - Aleneansvar for de under 30?
  - Dobbeltarbeid?
- Stort potensial!

Informasjonsflyt

- Til og fra fagforeningene
- «Enveiskommunikasjon»?
- Gjennom alle ledd?
- Informasjonsoverbelastning?

3. Teknologi (tillitsvalgte)

- Utdanningsnivå i verving
- Rekruttering av tillitsvalgte og informasjon om arbeidsmengde

4. Omgivelser/Ytre miljø

- Ønsker samme tilbud som andre
- Bli sett og ivaretatt → yrkesfaglig arbeid og synliggjøring av seksjoner
- Studenter: yrkesfaglige kurs og ivaretagelse → verving

5. Mennesker

- Intern motstand?
- Manglende informasjon om veiledning
- «[...] vi har jo fått høre fra forbundet at ‘dere må ut å verve høyskolegrupper’. Ja vel, men hvordan skal vi gjøre det, hva skal vi si?»
- «Tørre å spørre» – en selvoppfyllende profeti?

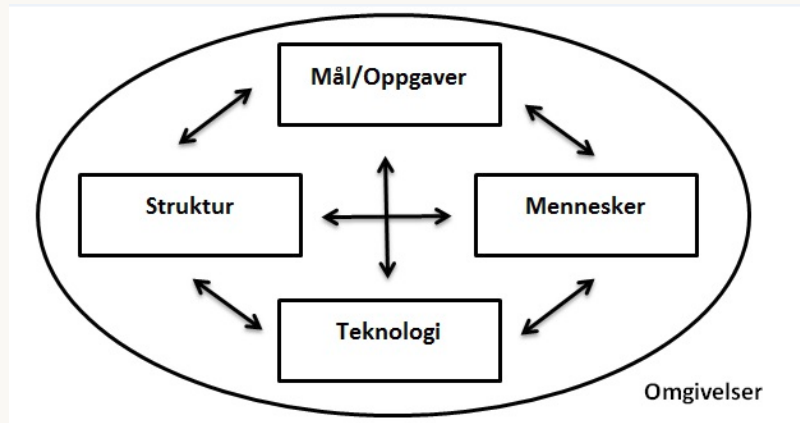

Mennesker

- Respekt for profesjonsforbund
- Samarbeidsrelasjoner på arbeidsplassen
- Ikke la seg selv «tape» mot andre forbund

Konklusjon

Alle områder påvirker realiseringa av målet om å organisere flere yngre arbeidstakere med høyere utdanning

Overordna anbefalinger

- Revisjon av strategidokumenter
- Tydeligere ansvarsfordeling
- Større satsing på studentmedlemskap
- Forbedring av informasjonsflyten i organisasjonen
- Tydeliggjøre seksjonenes rolle
- Vurdere om tilgjengelige ressurser er tilpasset målene

Arbeidet med å beholde medlemmer med høyere utdanning (yrkessesksjonene nasjonalt)

- Studentsatsing
- Faglige relevante tilbud på de ulike yrkesområdene (se eksempler på neste slide)
- Yrkespolitikk (jobbe for saker som fremmer yrkesgruppene – f. eks skatt/landmålersaken: kan brukes for verve og beholde medlemmer)
- Muligheter for videre- og etterutdanning
- Støtte til forbundsregioner
- Øke identifiseringen mellom yrke og forbund

Eksempel på tilbud/arbeidet til et yrkesområde - IKT:

Yrkesfaglige tilbud

- LO IKT-konferansen (hvert år)
- E-forvaltningskonferansen (hvert år)
- Digitaliseringskonferanse
- Svart-økonomi konferansen (hvert år)

Yrkesområdet har en egen faggruppe for IKT-medarbeidere som består av fem yrkesaktive medlemmer innen IKT-området. De jobber for å gi medlemmene relevante faglige tilbud og er et rådgivende organ opp mot det sentrale yrkesseksjonsstyret.

Saker fagforbundet har jobbet med innen området/ yrkespolitikk:

- Stortingshøring om IKT-sikkerhet
- Høring om personvern
- En innbygger – en journal
- E-helse
- Personvernforordningen

HØRINGER

Fagforbundet deltok under Stortingshøring om IKT-sikkerhet

Tirsdag 16.01.18 møtte SKA-leder og arbeidsvalgsmedlem Trond Finstad under høring om IKT-sikkerhet i

Justiskomiteen.

Høyere utdanning; Fagforbundets arbeid

- Faste møtearenaer – politisk og administrativt
- Studentprosjektet; fast tilstedeværelse på Høgskoler og Universiteter
  - › Krever lokalt engasjement og involvering
- Samlokalisering og samarbeid- Fagforbundet Ung som en del av avdeling Fag, yrke og ungdom
- «LO for alle» - kampanje

Høyere utdanning; LO for alle

«LOs mål er å bli den største arbeidstakerorganisasjonen innenfor alle bransjer og yrkesgrupper. Andelen yrkesaktive med høyere utdanning er økende og LO møter sterkere konkurranse fra andre hovedorganisasjoner. Det er et mål å styrke LOs posisjon og innflytelse innenfor denne gruppen.»

- Igangsatt av LO utvalget for *rekruttering av arbeidstakere med høyere utdanning*
  - › Budsjettert og prioritert i LO, og gjennom forbundene
  - › Iren Luther har ansvar politisk
- Forarbeidet er godt i gang
- Prosjektgruppa; Fagforbundet, NTL, FO, HK, EL og IT, IE, LO Ung og LO sentralt. Så langt god dynamikk og samarbeid. Er med i alle arbeidsgruppene pr nå.
- Første lansering er august 2019 (studiestart) – vil være flere lanseringer
- **Vil være resurskrevende.** Både økonomisk og administrativt.

Mål;
1. million?

Takk for meg!

- Kontaktinformasjon:
- Martin Raaen Eidissen
  - › Rådgiver Yrkesseksjon kontor og administrasjon nasjonalt
  - › E-post: martin.eidissen@fagforbundet.no

